De zin van ontwikkelings-samenwerking

Jan Vandemoortele
18 september 2017

Twee uitgangspunten

OS = vorm van grensoverschrijdende solidariteit

Ontwikkeling = proces van collectieve zelfontdekking

Millennium Ontwikkelingsdoelen

In 2015...

1
ZIJN EXTREME ARMOEDE EN HONGER UITGEBANNEN

2
GAAN ALLE JONGENS EN MEISJES NAAR SCHOOL

3
HEBBEN MANNEN EN VROUWEN DEZELFDE RECHTEN

4
IS KINDERSTERFTE STERK AFGENOMEN

5
STERVEN ER MINDER VROUWEN DOOR ZWANGERSCHAP

6
IS DE VERSPREIDING VAN ZIEKTES ALS AIDS EN MALARIA GESTOPT

7
LEVEN ER MEER MENSEN IN EEN DUURZAAM LEEFMILIEU

8
IS ER MEER EERLIJKE HANDEL, SCHULDEN-VERLICHTING EN HULP

Enkele resultaten sinds 1990

- Ontbossing vertraagt maar blijft hoog
- Ocean aat
- Biodiv
  - a
  - l
  - z
  - v

- Uitstoot broeikasgassen: +50%

Vooruitgang voor mensen, achteruitgang voor de planeet

Mondiaal partnerschap

1. Schuldenaflossing → Geslaagd
2. Handelsbeleid & patentenrecht → Gezakt
3. Ontwikkelingshulp → Herkansen

Officiële ontwikkelingshulp

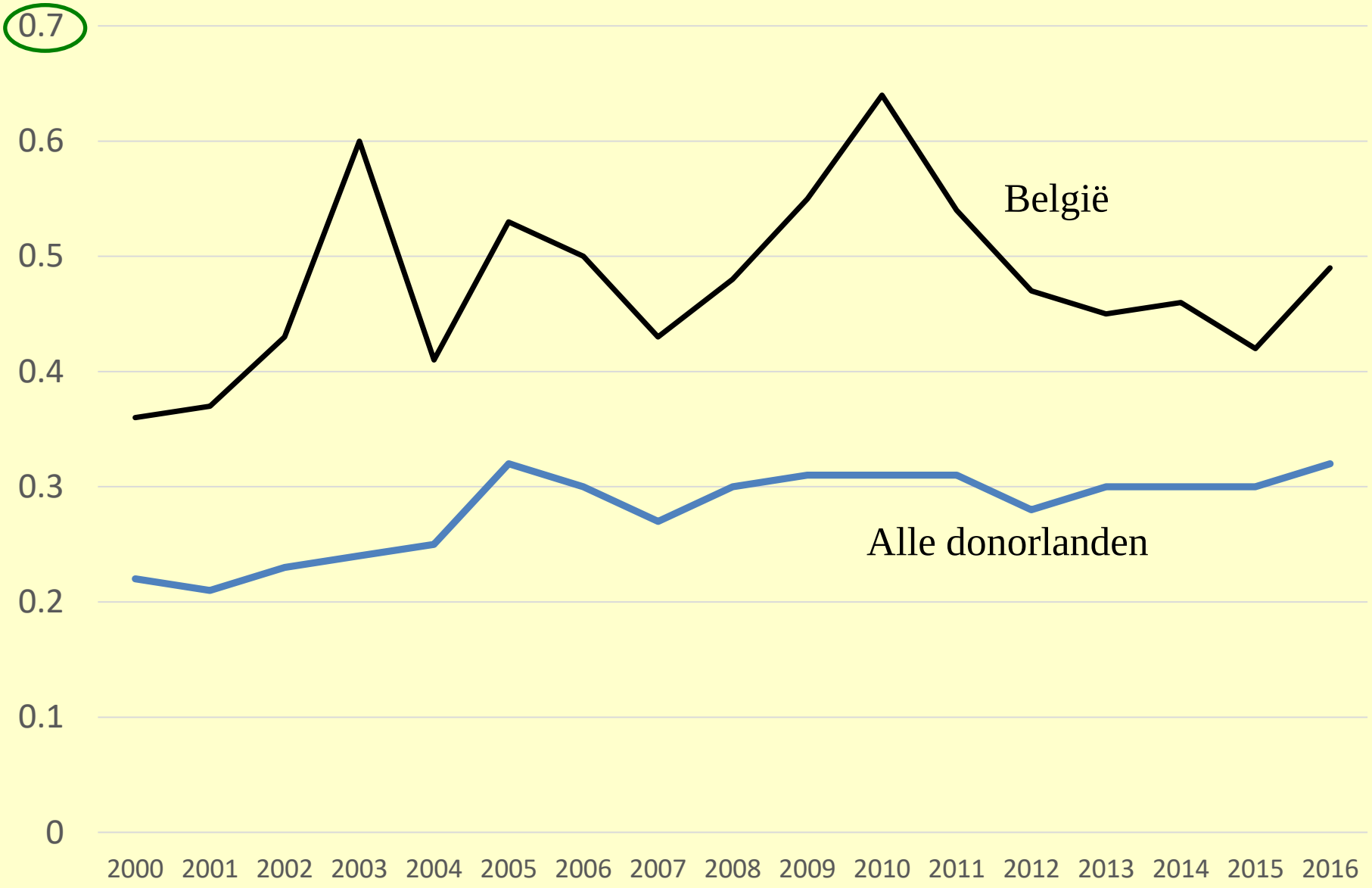

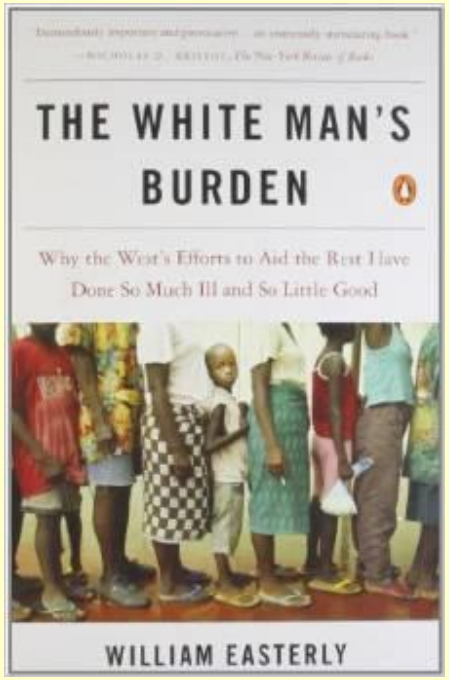
THE WHITE MAN'S BURDEN
Why the West's Efforts to Aid the Rest Have Done So Much Ill and So Little Good
WILLIAM EASTERLY

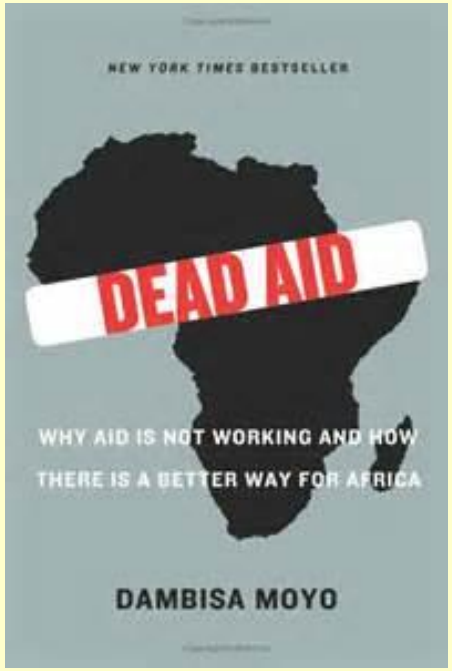
NEW YORK TIMES BESTSELLER
DEAD AID
WHY AID IS NOT WORKING AND HOW THERE IS A BETTER WAY FOR AFRICA
DAMBISA MOYO

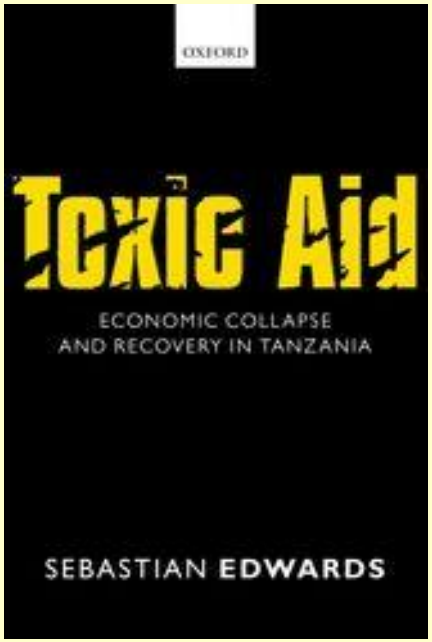
OXFORD
Toxic Aid
ECONOMIC COLLAPSE AND RECOVERY IN TANZANIA
SEBASTIAN EDWARDS

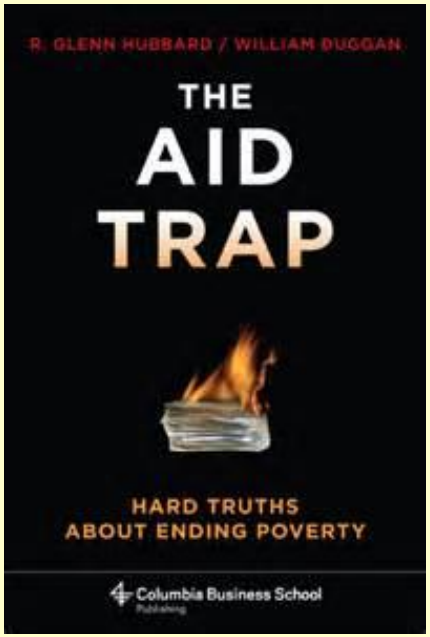
R. GLENN HUBBARD / WILLIAM DUGGAN
THE AID TRAP
HARD TRUTHS ABOUT ENDING POVERTY
Columbia Business School Publishing

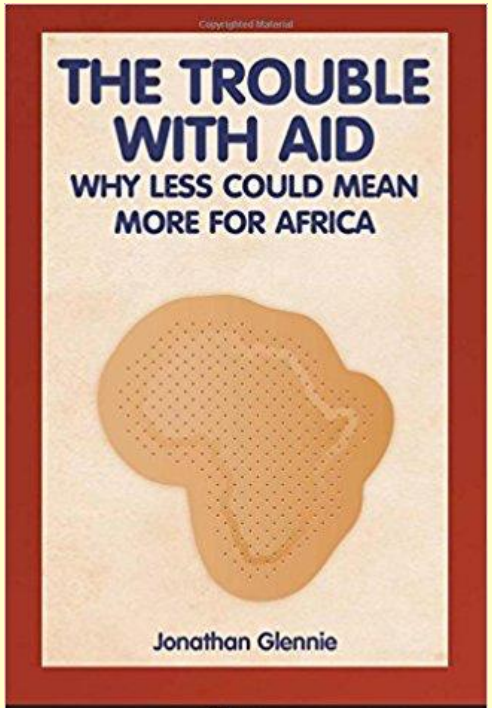
THE TROUBLE WITH AID
WHY LESS COULD MEAN MORE FOR AFRICA
Jonathan Glennie

AREND JAN BOEKESTIJN
WAAROM HULP IN HAAR HUIDIGE VORM NIET WERKT
DE PRIJS VAN EEN SLECHT GEWETEN

WRR
Minder pretentie, meer ambitie
ONTWIKKELINGSHULP DIE VERSCHIL MAAKT
AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS

2010

Vele types

- Noodhulp en ontwikkelingshulp
- Gift of lening
- Technische bijstand of materiële steun
- Project- of programmahulp
- Begrotingssteun voor beleidshulp
- Cash transfers, microkrediet, cash-on-delivery
- Bi- & multilateraal; NGO's & iNGO's, bedrijven & universiteiten; 4de pijler

Strijdige argumenten

Pro

- Armoede
- Economische groei
- Human capital
- Overdracht v/ technologie
- Migratie

Contra

- Geopolitiek & commercieel
- N-Z logica passé
- Anti-markt
- Paternalisme & afhankelijkheid

Enkele pointers

- ✓ Eerlijk en bescheiden – geen blauwdruk; geen zilveren kogel; geen *one-size-fits-all* aanpak
- ✓ Langdurige betrokkenheid
- ✓ Maatwerk – kleinschalig
- ✓ Lokale leiding – *ownership*
- ✓ Betrokkenheid van alle niveaus
- ✓ *Aid effectiveness*: coördinatie, harmonisering, landensystemen, coherentie, ongebonden
- ✓ Dynamisch leerproces – fouten maken is niet erg; er niets van leren is dat wel

V*alue for money*: fetisj?

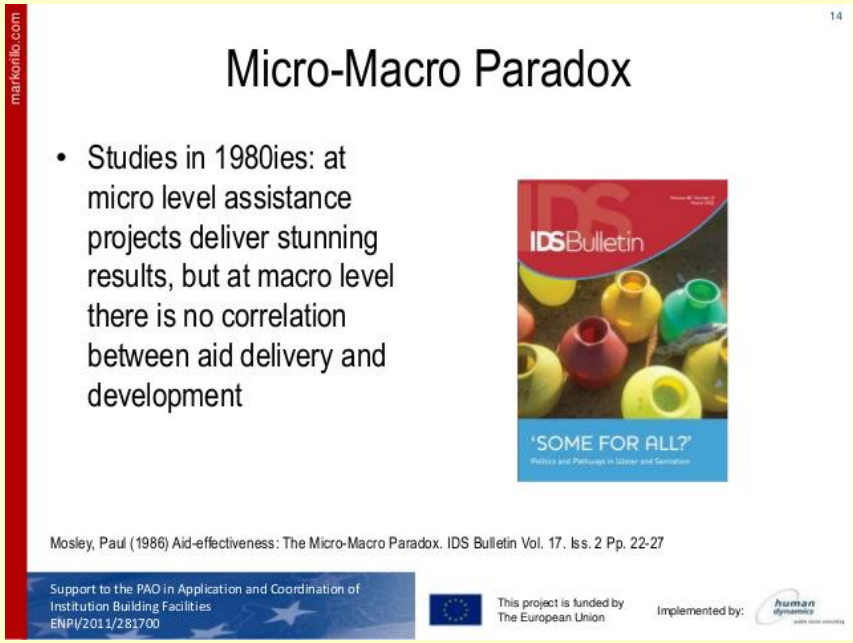

Meten wat onmeetbaar is leidt vaak tot voor-ingenomen conclusies

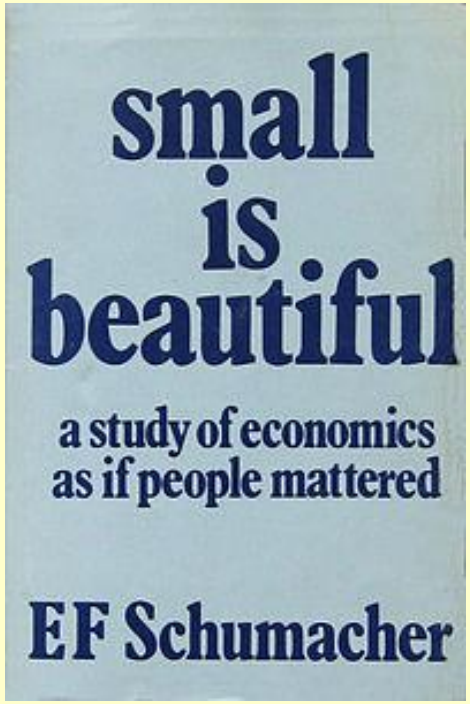

(1973)

Hulp ≠ Samenwerking

Money changing hands

Ideas changing minds

‘Regel van drie’

(bij elke vorm van samenwerking)

1. Toon respect
2. Luister met aandacht
3. Ondersteun en werk samen waar je kan

Vertel me en ik zal het vergeten
Toon me en ik zal het onthouden
Betrek me en ik zal het begrijpen

Chinees spreekwoord

Alles wat je doet voor mij
zonder mij, dat doe je tegen mij

Afrikaans spreekwoord

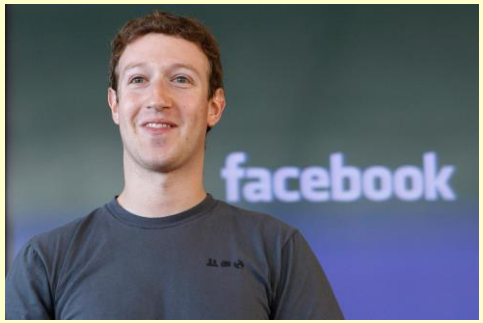

Filantropie

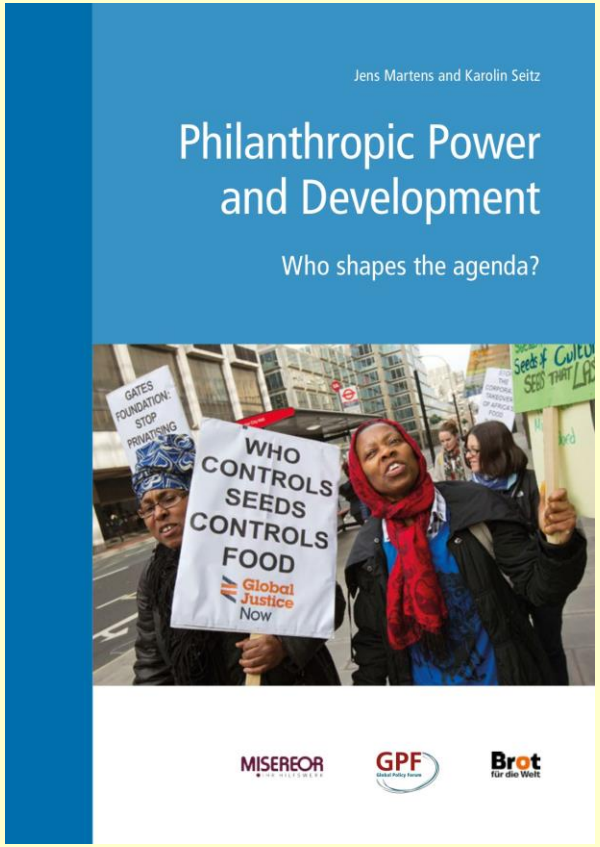

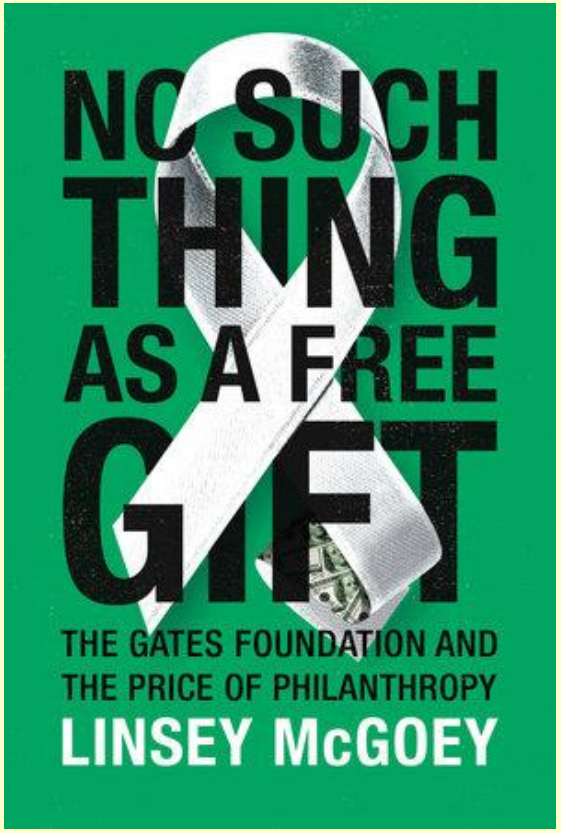

- Meer versnippering – hulpdoolhof
- Weinig verantwoording
- Invloed op mondiale agenda
- Techno-fixes en businessmodellen

‘*Filantro-kapitalisme*’

Als een rijke man de armen wil helpen, dan moet hij zijn belastingen betalen; niet in een bevlieging geld gaan uitdelen

Clement Attlee (Brits premier 1945-51)

1. Armoede & honger
2. Lager onderwijs
3. Gender gelijkheid
4. Kindersterfte
5. Moedersterfte
6. HIV/Aids, malaria & TBC
7. Milieu & water
8. Mondiaal partnershap

Van MDG's tot SDG's

Twee grote uitdagingen

- Duurzaamheid

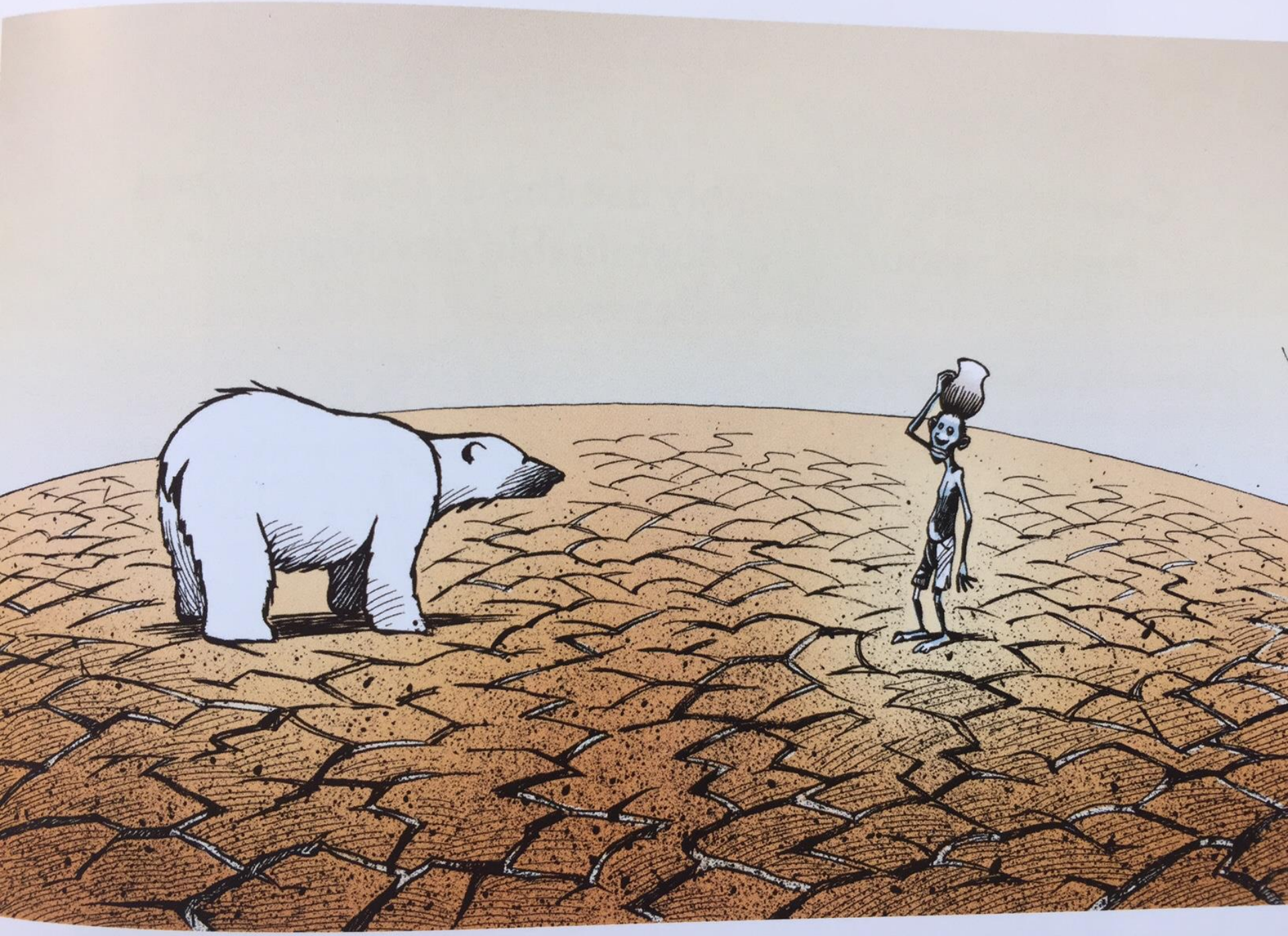

Twee grote uitdagingen

- Duurzaamheid
- Ongelijkheid

Vooruitgang voor niet-zo-arme mensen, achteruitgang voor de planeet

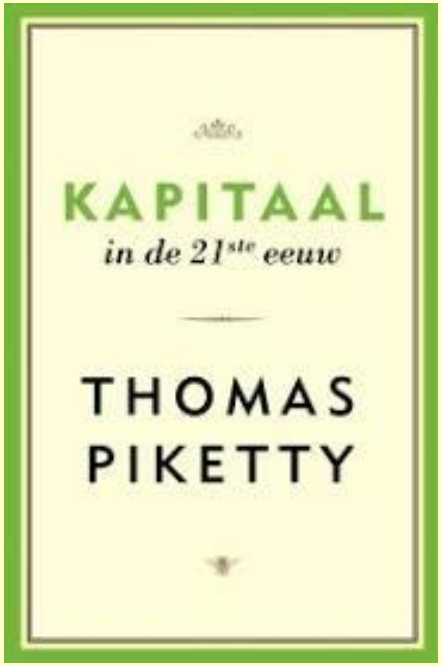
KAPITAAL
in de 21ste eeuw
THOMAS PIKETTY

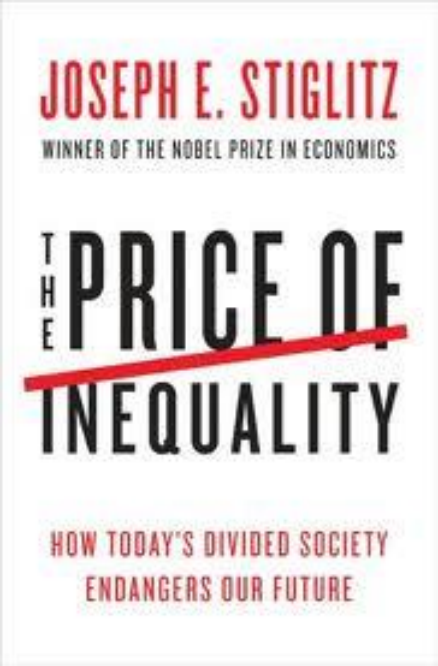
JOSEPH E. STIGLITZ
WINNER OF THE NOBEL PRIZE IN ECONOMICS
THE PRICE OF INEQUALITY
HOW TODAY'S DIVIDED SOCIETY ENDANGERS OUR FUTURE

ONGELIJKHEID
Wat kunnen we eraan doen?
Anthony B. Atkinson

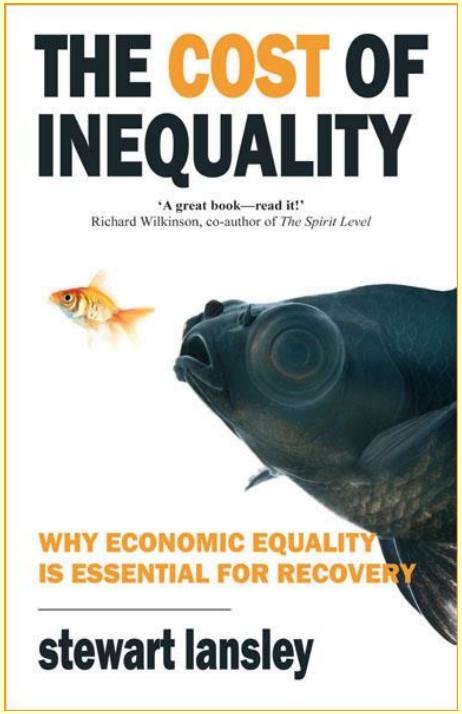
THE COST OF INEQUALITY
'A great book—read it!'
Richard Wilkinson, co-author of The Spirit Level
WHY ECONOMIC EQUALITY IS ESSENTIAL FOR RECOVERY
stewart lansley

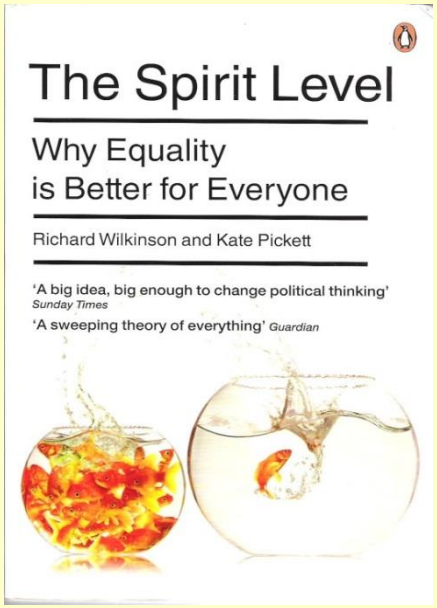
The Spirit Level
Why Equality is Better for Everyone
Richard Wilkinson and Kate Pickett
'A big idea, big enough to change political thinking' Sunday Times
'A sweeping theory of everything' Guardian

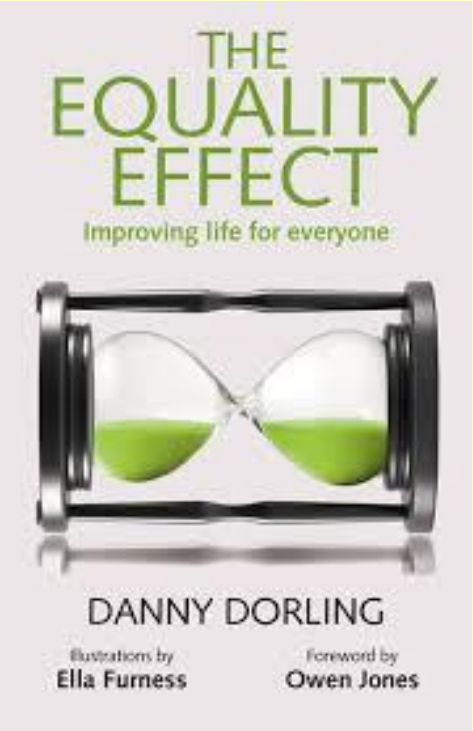
THE EQUALITY EFFECT
Improving life for everyone
DANNY DORLING
Illustrations by Ella Furness
Foreword by Owen Jones

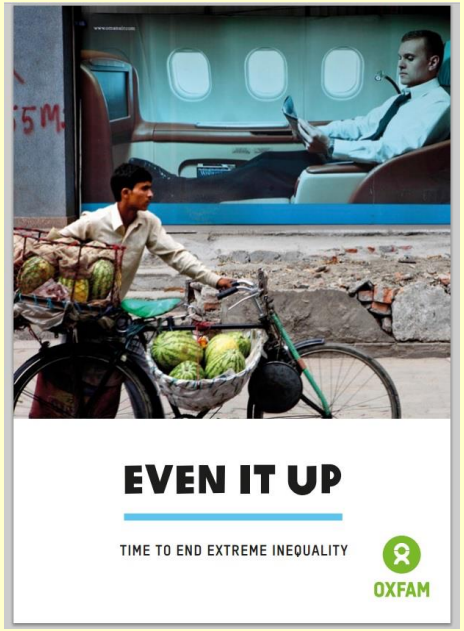
EVEN IT UP
TIME TO END EXTREME INEQUALITY
OXFAM

F&D
FINANCE and DEVELOPMENT
All for One
Why inequality throws us off balance
INTERNATIONAL MONETARY FUND

- <u>Goeie ongelijkheid</u>

  prikkels om hard te studeren/ werken, om een zaak te beginnen/leiden

- <u>Slechte ongelijkheid</u>

  middel om bevoorrechte positie te bestendigen

Familiale achtergrond meer bepalend dan inzet en talent

Verband tss inkomen vader & zoon

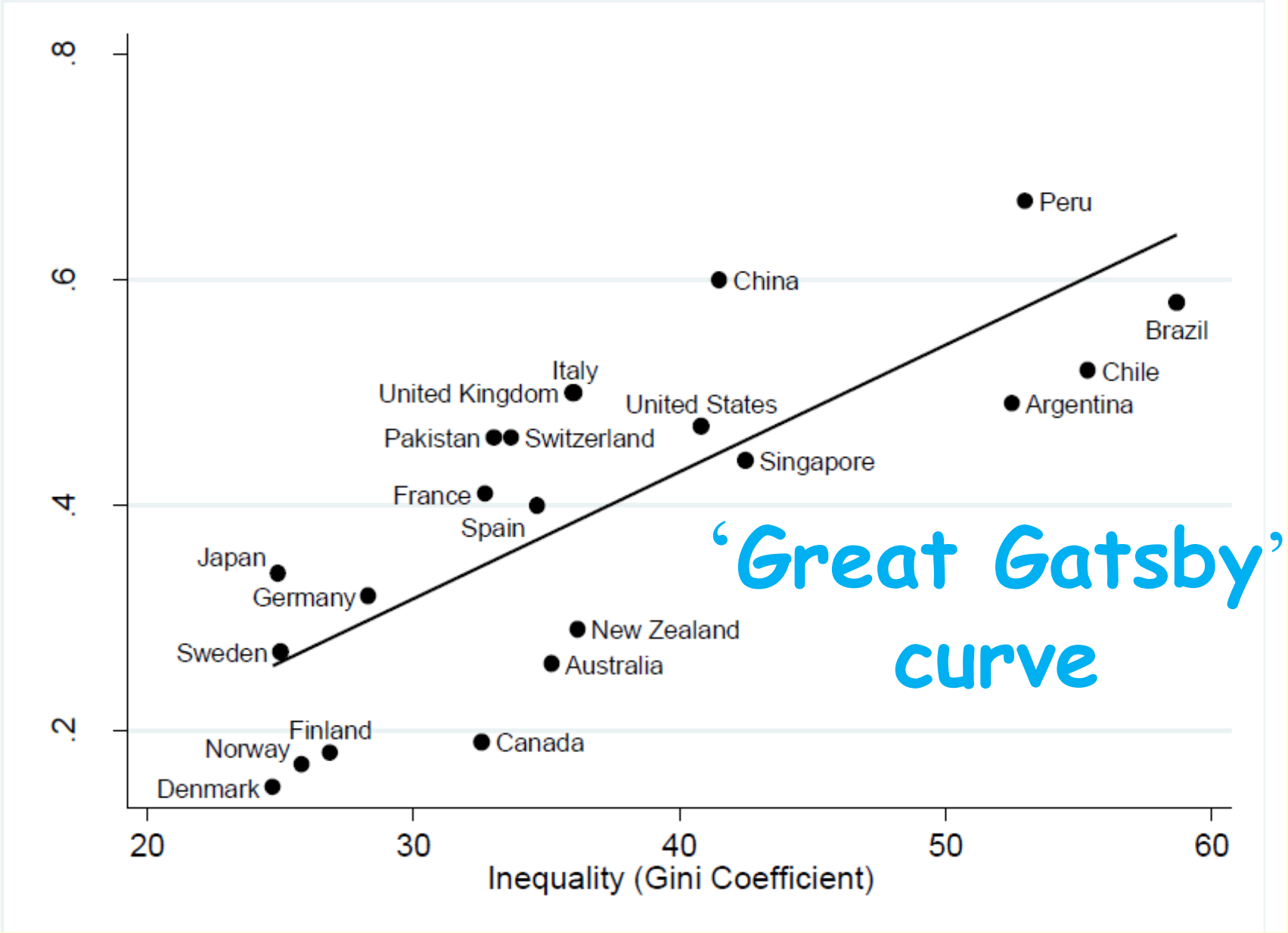

We betalen een hoge prijs voor onze ***ongelijkheid*** *– een economie die minder efficiënt is, die onstabieler wordt en die trager groeit; en een democratie die in gevaar komt*

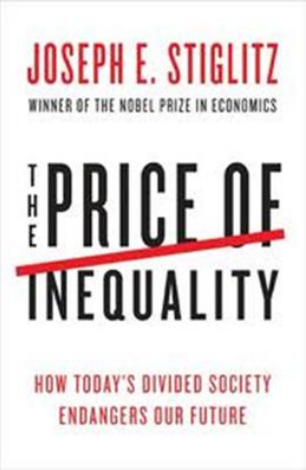

(2012)

Het belangrijkste probleem waarmee we geconfronteerd worden nu, vandaag, is de toenemende ***ongelijkheid***

(2013)

De toenemende ***ongelijkheid*** *zal bepalend zijn voor de ontwikkelingen in de wereld in de komende 10 jaar*

Billijker landen hebben:

- Gezondere en gelukkigere mensen
- Meer gendergelijkheid
- Meer creativiteit en hogere productiviteit
- Minder misdaad
- Beter onderwijs
- Betere huisvesting
- Meer sociale mobiliteit
- Minder fraude, zwart geld en corruptie
- Minder alcohol en drugs gebruik
- Minder waterverbruik, afval en CO_2 uitstoot – ttz. milieuvriendelijker

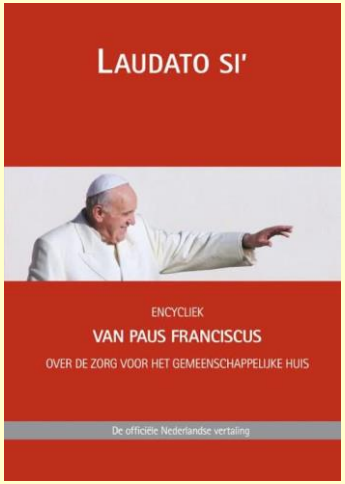

(2015)

Er zijn geen twee crisissen afzonderlijk, een milieucrisis en een maatschappelijke crisis, maar één complexe crisis

In veel dingen moet de koers opnieuw worden bepaald, maar vóór alles geldt dit voor elk van ons

Wat kan ik bijdragen?

✔ Geld geven (optie)

✔ Tijd besteden (optie)

✔ Geëngageerd burger en bewust consumeren (geen optie)

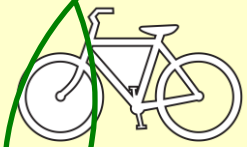

rankabrand

FAIRTRADE

FAIR FASHION

FAIRPHONE

UNITED COLORS OF BENETTON.

Rana Plaza

(04/2013, Dhaka)

1.134

doden ~2.500

gewonden

Onverschilligheid en gedachte-loosheid zijn nieuwe vormen van ‘*banaliteit van het kwaad*’

(Hannah Arendt)
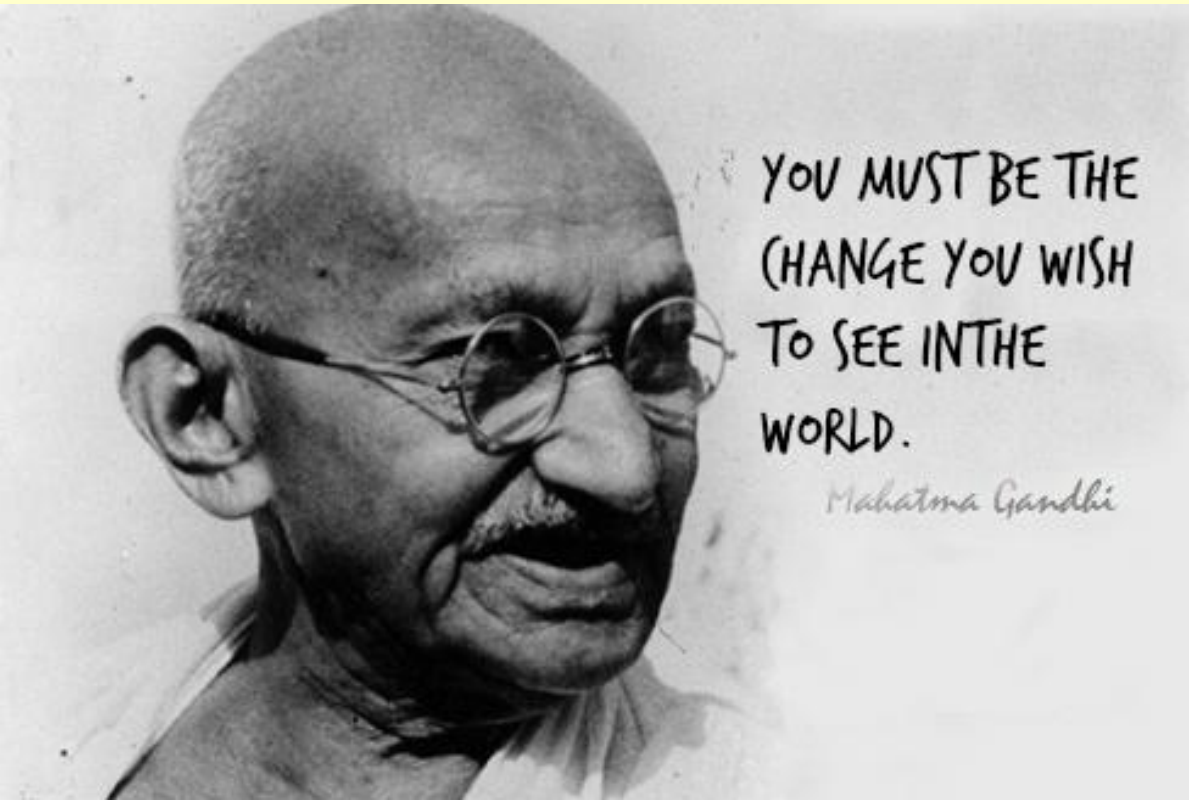
Ben ik een schuldige omstander?